

Επώνυμο	Σπαθάρης
Όνομα	Ευγένιος
Ψευδώνυμο / καλλιτεχνικό όνομα	-----
Τόπος γεννήσεως	Κηφισιά – Αττική
Ημερομηνία γεννήσεως	2 / 1 / 1924
Ημερομηνία θανάτου	<p>Στις 6 Μαΐου του 2009 και ενώ βρισκόταν στο Ινστιτούτο Γκαίτε Αθηνών για να παραστεί σε εκδήλωση προς τιμήν του, έχασε την ισορροπία του και έπεσε από σκάλες, με αποτέλεσμα να υποστεί πολλά κατάγματα και να δημιουργηθεί σοβαρό αιμάτωμα στον εγκέφαλο, με την κατάστασή του να χαρακτηριστεί ως κρίσιμη. Τελικά, στις 9 Μαΐου, ύστερα από τρεις ημέρες νοσηλείας απεβίωσε, σε ηλικία 85 ετών. Η σορός του εξετέθη σε λαϊκό προσκύνημα στο Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών και η κηδεία έγινε στις 13 Μαΐου του 2009, στο Μαρούσι, με δημόσια δαπάνη.</p> <p>Απήχηση στον Τύπο: <i>Σε κρίσιμη κατάσταση νοσηλεύεται ο Ευγένιος Σπαθάρης.</i> in.gr. 07/05/2009. <i>Βασιλική Τζεβελέκου, «Ο Καραγκιόζης ανησυχεί...», Ελεύθερος Τύπος. (Τέχνες), 08/05/2009.</i> <i>«Πανελλήνια συγκίνηση για το χαμό του Ευγένιου Σπαθάρη», in.gr. 09/05/2009.</i> <i>«Αποχαιρέτησε όλη η Ελλάδα τον 'πατέρα' του Καραγκιόζη», Ευγένιο Σπαθάρη», Τα Νέα, 13/5/2009.</i> <i>«Εφυγε ο Ευγένιος Σπαθάρης». Έθνος (Ειδήσεις), 15/05/2009.</i></p> <p>(Εντοπισμός και ψηφιοποίηση άρθρων)</p>
Οικογενειακή κατάσταση	Ήταν παντρεμένος κι είχε έναν γιο και μια κόρη.
Βιογραφικά στοιχεία	<p>Γεννήθηκα τον Γενάρη του 1924 στην Κηφισιά. Ο παππούς μου ήταν Μικρασιάτης. Πέρασε στη Σαντορίνη όπου παντρεύτηκε μια κοπέλα απ' την Οία. Μετά από ένα χρόνο ήρθαν στην Αθήνα, όπου γεννήθηκε ο πατέρας μου. Μεγάλωσα στην Κηφισιά. Τότε ήταν δάσος και χωράφια. Μόνο το τρένο ανέβαινε εκεί επάνω.</p> <p>Υπήρχε η γειτονιά στα κάτω Αλώνια όπου μέναμε, κοντά στο σημερινό Ζηρίνιο. Από το 1952 και μετά ήρθα στο Μαρούσι, γιατί εκεί απάνω δεν υπήρχε τίποτα.</p> <p>Ξεκίνησα να ασχολούμαι με τον Καραγκιόζη από μικρός βλέποντας τον πατέρα μου. Έπαιζα καραγκιόζη αλλά στο σπίτι. Ερχόταν όλη η γειτονιά να δει την παράσταση, αλλά δεν με άφηνε ο πατέρας μου να παίξω επαγγελματικά.</p> <p>Περάσαμε δύσκολα χρόνια. Πήγαινα με τα πόδια από την Κηφισιά στο Τατόι, ξυπόλητος, και δούλευαμε χτίστες. Έχτιζα, μαζί με τον πατέρα μου, αλλά ήμουν πολυτάλαντος, έκανα και σκηνικά, διακοσμούσα. Κάτι που συνέχισα και μετά την Κατοχή για τα επόμενα 15 χρόνια.</p> <p>Μια μέρα ο πατέρας μου αρρώστησε βαριά από φυματίωση. Ήμουν 17 χρονών. Πήγαινα σχολείο ακόμη. Και έτσι, ένα βράδυ και μπροστά στο ενδεχόμενο να επιστρέψουν τα χρήματα στον κόσμο που είχε κόψει εισιτήριο, ο θεατρώνης τον έπεισε να με αφήσει να παίξω εγώ στη θέση του. Μέχρι τότε, δεν με άφηνε ούτε πίσω από το πανί να μπαίνω να τον βοηθάω. Έτσι ξεκίνησα.</p> <p>Ο πατέρας μου δεν ήθελε να γίνω καραγκιοζοπαίκτης, αλλά αρχιτέκτονας. Είχα όμως ταλέντο, γιατί αν και μικρός, ζωγράφιζα τις διαφημιστικές ταμπέλες του Καραγκιόζη για τις παραστάσεις του. Μετά από ένα μήνα έγινε καλά και ενώ εγώ έπαιζα με επιτυχία στη θέση του, όπου μέχρι και τα πεζοδρόμια έβαζαν καρέκλες για να χωράει ο κόσμος, ήρθε και είδε κρυφά μια παράστασή μου. Μου είπε: «Αυτό ήταν, τελείωσε. Τράβα μπροστά και μη φοβάσαι».</p> <p>(Φεβρουάριος 2009. Συνολική απομαγνητοφώνηση από μια αδημοσίευτη συνέντευξη, που μόνο ένα μικρό μέρος της - περί τις 300 λέξεις, δημοσιεύτηκε στο περιοδικό STATUS.</p> <p>Προέλευση: http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html</p> <p>Μόρφωση / Σπουδές: Εγκύκλιος παιδεία</p>

Προσωπογραφίες

1950

1947

Γ. Τσαρούχης: Ευγένιος Σπαθάρης

Κατερίνα Χαδουλού, Βραβείο ΑΣΚΤ, 2009

Μόνιμη εγκατάσταση

Έζησε με την οικογένειά του πάντα στο Μαρούσι.

Ημερομηνίες ενασχόλησης με το Θ.Σ.

Ξεκίνησε από παιδί να παίζει καραγκιόζη μέσα στο σπίτι βλέποντας τον πατέρα του. Ερχόταν η γειτονιά να δει την παράσταση, αλλά ο πατέρας του δεν τον άφηνε να παίζει επαγγελματικά. Δεν ήθελε με τίποτα να τον κάνει καραγκιόζοπαίκτη, γιατί ο ίδιος είχε ταλαιπωρηθεί πολύ από τη δουλειά αυτή. Ήθελε να τον σπουδάσει, να τον κάνει αρχιτέκτονα μια κι έπιανε το χέρι του αφού μικρός ζωγράφιζε τις διαφημιστικές ταμπέλες του Καραγκιόζη για τις παραστάσεις του. Όταν ο πατέρας του αρρώστησε βαριά από φυματίωση, ο Ευγένιος Σπαθάρης ήταν 17 χρονών. Ένα βράδυ και μπροστά στο ενδεχόμενο να επιστρέψουν τα χρήματα στον κόσμο που είχε κόψει εισιτήριο, ο θεατρώνης έπεισε τον Σωτήρη Σπαθάρη να αφήσει τον έφηβο γιο του να παίξει στη θέση του. Μέχρι τότε, δεν τον άφηνε ούτε πίσω από το πανί να μπαίνει, για να τον βοηθάει. Μετά από ένα μήνα, όταν έγινε καλά, πήγε και είδε κρυφά μια παράσταση του Ευγένιου. Τότε του είπε: «Αυτό ήταν, τελείωσε. Τράβα μπροστά και μη φοβάσαι».

Άρχισε να δίνει παραστάσεις κατά τη διάρκεια της κατοχής το 1942 και από το 1945 έως το 1950 περιόδευσε δίνοντας παραστάσεις σε πολλά θέατρα και κινηματογράφους της Ελλάδας. Τα πρώτα χρόνια, από το 1942 που ξεκίνησε και από το 1945 έως το 1950 έπαιζε σε υπαίθρια αυτοσχέδια θέατρα, σε πλατείες, πεζοδρόμια και κινηματογράφους. Το 1947 γνωρίζει ήδη επιτυχία, αφού στη Θήβα μεγάλωσαν τον χώρο που θα έπαιζε για να χωρέσει ο κόσμος.

Άλλες επαγγελματικές ασχολίες

Διδασκαλία του θεάτρου σκιών σε διάφορες ομάδες φοιτητών, καθηγητών και νέων καλλιτεχνών.

Παραστάσεις σε μόνιμη σκηνή

Παραστάσεις στην Ελλάδα

Έπαιζα σε αυτοσχέδια υπαίθρια θεατράκια, σε Κηφισιά και Μαγκουφάνα – η σημερινή Πεύκη. Σε πλατείες (http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html) Θέατρα της Αθήνας, πρεσβείες, Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, κλπ. Πραγματοποίησε αμέτρητες παραστάσεις,

Στην Κατοχή, έπαιζα κρυφά απ’ τους Γερμανούς. έργα ηρωικά που εμπύχωναν το λαό και περνούσαν μηνύματα. Ο Διάκος, ο Κολοκοτρώνης, ο Κατσαντώνης... Μια μέρα που έπαιζα θυμάμαι την «Εκδίκηση του Οδυσσέα Ανδρούτσου», με συνέλαβαν και με πήγαν στην Κομαντατούρ. Με ανέκρινε ο Γερμανός φρούραρχος με διερμηνέα τον Φριτς Λάντερ, έναν φιλέλληνα και φιλότεχνο, ξυλογράφο, που είχα γνωρίσει από τον Γιάννη Τσαρούχη. Μόλις με είδε τα χασε: «Τι θες εσύ εδώ;»; με ρώτησε.

«Δεν ήρθα. Με φέρανε γιατί τάχα δεν σκότωνα μεμέτες του ‘21, αλλά Γερμανούς» του απάντησα.

Για να με αφήσουν, αναγκάστηκα να δώσω δυο παραστάσεις για τον Φρούραρχο. Μετά απ’ αυτό, μου έδωσαν την άδεια να παίζω ελεύθερα τα έργα μου και φυσικά, συνέχισα πιο έντονα από πριν να παρουσιάζω έργα ηρωικά.

(http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html)

Θέατρο Σκιών, με τον Ευγένιο Σπαθάρη
Βασιλικό Θέατρο, 18/01/1992
ΕΚΘΕΣΗ με φιγούρες του Θεάτρου Σκιών του Ε. Σπαθάρη (Περιστάλιο Βασιλικού)
ΟΜΙΛΙΑ του Γιάννη Κιουρτσάκη με τίτλο 'Το θέατρο του **Καραγκιόζη**: Η ταυτότητα μιας λαϊκής δημιουργίας'
ΕΡΓΑ: Ο Καραγκιόζης φούρναρης, Ο Καραγκιόζης γιατρός, Ο Καραγκιόζης ξενοδόχος, Ο γάμος του Μπαρμπα-Γιώργου, Ο Καραγκιόζης καπετάνιος, Ο Καραγκιόζης και το πανηγύρι, Τα αινίγματα της βεζυροπούλας, Ο Καραγκιόζης ψαράς, Ο Καραγκιόζης και το χρυσό μήλο, Ο Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο φίδι, Πολλοί γαμπροί μια νύφη
Σκηνοθεσία: Σπαθάρης, Ευγένιος
Μουσική επιμέλεια: Σπαθάρης, Ευγένιος

Βοηθός σκηνοθέτη: Δημητροπούλου, Εύη
Ομιλία: Κιουρτσάκης, Γιάννης
Ηθοποιοί
Παπάζογλου, Νίκος (ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ)
Προβατάρης, Γιώργος (ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ, ΝΙΟΝΙΟΣ)
Ζορμπά, Δήμητρα (ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ, ΕΒΡΑΙΟΣ)
Βλαχοδήμος, Γιώργος (ΠΑΣΑΣ)
Χαλκιώτη, Ελένη (ΒΕΖΥΡΟΠΟΥΛΑ)
Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος
11 παραστάσεις - 2.356 θεατές
Βασιλικό Θέατρο (18/01/1992 - 26/01/1992)
σε κάθε παράσταση παίχτηκε διαφορετικό έργο

Πηγή: <http://www.ntng.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=2&production=997>

Παραστάσεις στο εξωτερικό

Η έντονη δραστηριότητά του απλώνεται γρήγορα στο εξωτερικό, την Αμερική, τον Καναδά, την Κούβα (1953). Από τότε και για τις επόμενες δεκαετίες ταξιδεύει συνεχώς, γυρνώντας δύο φορές ολόκληρο τον κόσμο. Τη δεύτερη φορά που εμφανίστηκε στο Κρεμλίνο του έφεραν ένα πανί 22 (!) μέτρων ζητώντας του να παίξει πίσω από αυτό. Δεν το δέχτηκε. Οι 5.000 Ρώσοι απόλαυσαν τον Καραγκιόζη πίσω από το πανί των 2,5 μέτρων.

Έχω γυρίσει από δυο φορές όλο τον κόσμο, από την Γαλλία και την Αγγλία, μέχρι την Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία. Έχω παίξει στο Κρεμλίνο, σε θέατρο 6.000 θεατών, και στο Κάρνεγκι Χολ που ήταν μεγάλη υπόθεση...
(http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html)

Ατάκες – Αστεία

**Θεματολόγιο-Δραματουργία
Παραδοσιακά σενάρια
Προσωπική παραγωγή έργων**

Δραματουργία – σενάρια. 1. Νεωτερισμοί / Νέα στοιχεία

Έγραφα πάρα πολλά δικά μου έργα, πέρα από τα παραδοσιακά. Έργα που δεν τα ήξερε κανείς. Πήγαινα να παίξω λόγου χάρη στην Τρίπολη και προηγουμένως είχα φροντίσει να μάθω ποια ήταν η ιστορία του κάθε τόπου, ποιος είναι εκεί ο καπετάνιος και έτσι εμπλούτιζα τα έργα μου αυτοσχεδιάζοντας.

http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html

Μια από τις πιο απολαυστικές στιγμές μου, ήταν στο έργο ο Καραγκιόζης Αστροναύτης. Το έγραφα μέσα σε μια νύχτα, την επόμενη έφτιαξα τις φιγούρες και το βράδυ το ανέβασα. Ήταν το 1962, όταν με πληροφόρησαν ότι στην αυριανή παράσταση στην Αθήνα, θα φιλοξενούσαμε τον πρώτο άνθρωπο που ένα χρόνο πριν είχε κάνει πτήση γύρω απ' τη γη, τον Ρώσο κοσμοναύτη Γιούρι Γκαγκάριν. Τη μεθεπόμενη βέβαια οι δημοσιογράφοι με κατηγορήσαν ότι έκανα τον Καραγκιόζη «μοντέρνο», τα επόμενα χρόνια όμως, όλοι οι καραγκιοζοπαίκτες ανέβασαν έργο με τον Καραγκιόζη αστροναύτη.

http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html

Δραματουργία – σενάρια. 2. Παραδοσιακή δραματουργία

- Καραγκιόζης Γιατρός
- Καραγκιόζης Γραμματικός
- Καραγκιόζης Φούρναρης .
- Μέγας Αλέξανδρος και ο κατηραμένος όφις

Δραματουργία – σενάρια. 2. Ηρωικό δράμα

- Καπετάν Γκρης
- Αθανάσιος Διάκος

Δραματουργία – σενάρια. 3. Παραμυθόδραμα

- Καραγκιόζης Προφήτης
- Το στοιχειωμένο δέντρο
- Τα αινίγματα της Βεζυροπούλας

Δραματουργία – σενάρια. 4. Έργα ιστορικού περιεχομένου

- Καραγκιόζης στην Αλβανία

Δραματουργία – σενάρια. 5. Αρχαιότητα - Αρχαίο δράμα

Ομήρου Οδύσσεια
Ιφιγένεια εν Αυλίδι
Βάτραχοι (Άλλη μια παραγγελία του 3ου προγράμματος της ΕΡΑ στον Σπαθάρη το 1978. Εδώ παρουσιάζεται η παράσταση που δόθηκε τον περασμένο Δεκέμβρη (2008) στο Ζάππειο για τα 70 χρόνια Ελληνικής Ραδιοφωνίας. Είναι η μόνη παράσταση που υπάρχουν φιγούρες, οι βάτραχοι, αν φας και όχι προφίλ.)

Δραματουργία – σενάρια. 6. Καινοτομίες

Η μεγαλοφυΐα του Ευγένιου Σπαθάρη φαίνεται και στον τρόπο που «άνοιξε» το Θέατρο Σκιών προς τις άλλες τέχνες και επιστήμες, όπως η λαογραφία, η εθνολογία, αλλά και η μουσική, το θέατρο, η ζωγραφική, που ήταν και η μεγάλη του αγάπη.

**Κύρια χαρακτηριστικά
παραστάσεων**

Κοινό

Όλων των ηλικιών.

Φιγούρες

Τις φιγούρες τις έφτιαχνε μόνος του, από χαρτόνι κούτας και μπακαλόχαρτο.

Ο Ευγένιος Σπαθάρης με τον πατέρα του

Τις φιγούρες τις έφτιαχνα μόνος μου. Από χαρτόνι κούτας και μπακαλόχαρτο που το χρωματίζαμε για να αποκτήσει αποχρώσεις πίσω από το πανί. Να ζωντανέψει. Οι χαρτονένιες φιγούρες, για να δείχνουν στη σκιά, έπρεπε να είναι διάτρητες, με αποτέλεσμα να χαλάνε εύκολα από τη χρήση. Έτσι «ξεπέσαμε» στο δέρμα. Αργότερα όταν φτιάχναμε και από δέρμα, δεν το συμπαθούσα πολύ, γιατί ήταν σκοτεινές - όταν το απομάκρυνες από το πανί γινότανε φλου. Χανότανε, ενώ το διάτρητο χαρτόνι είναι πάντα καθαρό γιατί περνάει από μέσα του το φως.

Για μένα όλες οι φιγούρες ήταν παιδιά μου και ήμουν μετρημένος με αυτές. Με τον Χατζατζάρη, τα Κολλητήρια και τον Μορφονιό ή τον Διονύσιο. Το να ξέρει κάποιος να κάνει σωστά και όμορφα χαρακτήρες απαιτητικούς όπως ο Μπαρμπα-Γιώργος ή ο Πασάς, είναι πολύ δύσκολο. Καμία φιγούρα δεν μου ήταν περισσότερο αγαπημένη από τον Καραγκιόζη. Αλλά δεν πρέπει να σταθούμε μόνο σε αυτόν.

(http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html)

Σκηνικά

Τη δεύτερη φορά που εμφανίστηκε στο Κρεμλίνο του έφεραν ένα πανί 22 (!) μέτρων ζητώντας του να παίξει πίσω από αυτό. Δεν το δέχτηκε. Οι 5.000 Ρώσοι απόλαυσαν τον Καραγκιόζη πίσω από το πανί των 2,5 μέτρων.

Νέες τεχνικές/φόρμουλες/καινοτομίες

«...ο Σαββόπουλος με πήρε τηλέφωνο και μου είπε ότι με θέλει στο "Κύτταρο" (σ.σ: το 1973). Ήταν μια περίοδος που έτρεχα και δεν έφτανα τότε, είχα πολλές δουλειές. Αλλά βέβαια συνατηθήκαμε για να μου εξηγήσει τι θέλει. Κατάλαβα βέβαια ότι είχε κάτι πολύ συγκεκριμένο στο μυαλό του: αυτός θα έπαιζε με τα "Μπουρμπούλια" κι εγώ θα σιγοντάριζα με το θέατρο σκιών. Είχε πολύ μεγάλη επιτυχία η παράσταση και η χούντα μας κυνήγησε. Πάντοτε ενοχλούσε η επαναστατημένη φωνή του Καραγκιόζη. Δεν ήταν λίγο να έχεις απέναντί σου τη φιγούρα που σε εκφράζει 100% και να σου φωνάζει "ξύπνα λαέ"... Αλλά, πρόσεξε: είαι ένας ήρωας που επαναστατεί με το δικό του τρόπο. Δεν σπάζει βιτρίνες, για να θυμηθούμε και τα δικά μας. Ποτέ δεν θα έφτανε σ' αυτό το σημείο ο δικός μου Καραγκιόζης».

<http://www.tanea.gr/ellada/article/?aid=4515941>

Ρεκλάμες – Αφίσες

Ο Καραγκιόζης αστροναύτης

Ο γάμος του Μπάρμπα Γιώργου

Ρεκλάμα από το έπος του '40

Ο Σαλεπιτζής και ο κοτέμπορος στη Ροτόντα

Συμμετοχή σε φεστιβάλ

Εθνικά

- «Κρυστάλλεια» της Πεντέλης,
- Διεθνής Εκθεση Θεσσαλονίκης (μακρόχρονη παρουσία).
- Εμφανίσεις στα «Δημήτρια» της Θεσσαλονίκης.

Διεθνή

Παρίσι, Λιέγη, Ρώμη, Κάιρο, Λονδίνο, Κοπεγχάγη.

Συμμετοχή σε συνέδρια

Εθνικά και διεθνή

Το καλοκαίρι του 1999, στην Κρήτη, στα πλαίσια του Συνεδρίου της UNIMA Κρήτης, μιλάει για τον Καραγκιόζη και τη γλώσσα.

Εργογραφία

Έργα καραγκιόζη

- Τεύχη: 13 εικονογραφημένα τεύχη (των 2 δρχ. έκαστο) με μαυράσπρες φιγούρες και έγχρωμο εξώφυλλο, Αθήνα, 1970.
- Βιβλία: Ο Καραγκιόζης των Σπαθάρηδων (7 έργα και επτά περιλήψεις: τέσσερα δικά του και τρία του πατέρα του Σωτήρη), Αθήνα, Εκδ. Νεφέλη, 1979

Άρθρα

Διασκευές για το συμβατικό θέατρο

Σχέση με το θέατρο

- Κρατικό Θέατρο Β. Ελλάδος
  - Θέατρο Χατζώκου (Θεσσαλονίκη)
  - Θέατρο Συντεχνίας
- Παραστάσεις:** *Το ταξίδι, Το καταραμένο φίδι, Ο δικτάτορας, Ο Αλέκος με τα κυδώνια, κ.ά.*

Σκηνοθέτησε και σκηνογράφησε τα έργα:

- «Μέγας Αλέξανδρος» με το Ελληνικό Χορόδραμα (1950). Η Ραλλού Μάνου στο ρόλο του Καραγκιόζη. Η μουσική του Μάνου Χατζιδάκι.
Έστησε το όλο θέαμα από την αρχή, βάζοντας και τον Μέγα Αλέξανδρο στον χορό. Μπήκε μέσα στο φίδι, για να το κουμαντάρει, μια και η ουρά του έφτανε τα πέντε μέτρα!

- «Μέγας Αλέξανδρος» συνεργαζόμενος με την Σοφία Βέμπο (1954)
- «Το ταξίδι» του Γ. θέμελη (1965)
- «Ο Καραγκιόζης Δικτάτορας» του Γ. Γιαννακόπουλου (1969)
- «Το μεγάλο μας τσίρκο» του Ι. Καμπανέλλη (1972)
- «Ο Καραγκιόζης παρά λίγο Βεζύρης» του Σκούρτη
- «Τα Καραγκιοζέϊκα» του Ρώτα κ.ά.
- «Βατράχοι» του Αριστοφάνη (1980). Διασκευή. Αμέσως κυκλοφόρησε και σε δίσκο.
- «Αθανάσιος Διάκος» (1998). Σε συνεργασία με το Ίδρυμα Τσαρούχη. Επαναφορά στη σκηνή της «ολόσωμης αποθέωσης», που ήταν επιπόνηση του πατέρα του.
- «Σκιών Καμώματα» (1999-2001) το γράφει και το σκηνοθετεί στη Ρόδο. Το έργο παιζόταν έως πρόσφατα σε περιοδείες σε όλη την Ελλάδα.

Από το έργο «Σκιών Καμώματα»

- «Πλούτος» του Αριστοφάνη - Επίδαυρος (2001). Σκηνοθεσία Μίμη Κουγιουμτζή με το «Θέατρο Τέχνης».
- «Ε! ρε γλέντια». Είναι το δεύτερο θεατρικό έργο του το οποίο παρουσιάστηκε στην Αθήνα και στην Επαρχία με τον Τάκη Βαμβακίδη στο ρόλο του Καραγκιόζη (2003). Κείμενο και σκηνοθεσία.

«Ο γάμος του μπάρμπα Γιώργου». στο Θέατρο Badminton.

Σκηνοθετική επιμέλεια: Γ. Μποστ και Τ. Βαμβακίδη,

Μουσική: Γ. Ζουγανέλη

Σκηνικά: Ν. Κασαπάκη

Φωτισμούς: Γ. Φωτόπουλου

Ηθοποιοί: Τ. Βαμβακίδης (Καραγκιόζης), Γ. Μποσταντζόγλου (Μπάρμπα Γιώργος), (Γ. Ζουμπαντής (Κολλητήρι).

Σχέση με κινηματογράφο

Συμμετοχή (εμφάνιση) στην κινηματογραφική ταινία «Το πικρό ψωμί» του Γρηγόρη Γρηγορίου (1950),
«Ο εξυπνότερος άνθρωπος του κόσμου». Παραγωγή της Ολυμπία Φίλμς (1950),
«Η Κιβωτός» μαζί με την Μελίνα Μερκούρη και τον Μίνω Αργυράκη (κινούμενα σχέδια 1956),
«Ο Μέγας Αλέξανδρος» του Γ. Ζερβουλάκου (1960),
Οκτώ ταινίες παραγωγής Ιωαννίδης Φίλμς με κλασικές κωμωδίες του Καραγκιόζη (1962),
«Η Λυσιστράτη» του Γ. Ζερβουλάκου (1974)
Το «Τεριρέμ» του Α. Δοξιάδη (1992)

(Πραγματοποίηση έρευνας - Τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση)

Σχέση με τηλεόραση

Το 1966 δημιουργείται ο «Πειραματικός Σταθμός Τηλεόρασης» και ξεκινά με τον Καραγκιόζη του Σπαθάρη. Έπαιξε έργα του στην τηλεόραση από το 1966. η χαρακτηριστική φωνή του «Ακούσατε, ακούσατε..., συντρόφευσε μικρούς και μεγάλους, από τη μικρή οθόνη, έως το 1992.
(Έντοπισμός των στοιχείων των έργων και του οπτικοακουστικού υλικού)

Σχέση με το ραδιόφωνο

Έκανα ραδιόφωνο στο Σκάι για τρία χρόνια με τον Μητσικώστα σε εκπομπή σάτιρας – εκείνος έκανε τους πολιτικούς κι εγώ τον Καραγκιόζη.
(http://tamtamradio.blogspot.com.es/2009/04/blog-post_24.html)

Σχέση με τη μουσική

- Σκηνοθέτησε και σκηνογράφησε το έργο «Μέγας Αλέξανδρος» με το Ελληνικό Χορόδραμα (1950). Η μουσική ήταν του Μάνου Χατζιδάκι.
- Με το Μάνο Χατζηδάκι συνεργάστηκε μια φορά σε συναυλία του Κολλεγίου Αθηνών.

Φιγούρες Χατζιδάκι και Θεοδωράκη από τον Ευγένιο Σπαθάρη

Από τις κυριότερες συνεργασίες ήταν τα τραγούδια:

- «Εμένα φίλε με λένε Καραγκιόζη» (στίχοι Ν. Γκάτσου - μουσική Σ. Ξαρχάκου),
- «Για την Ελλάδα ρε γαμώτο» του Στέλιου Φωτιάδη.
- «Η εκδίκηση του Καραγκιόζη» του συγκροτήματος «Modern Fears».
- Είχε πολλές συνεργασίες τον Διονύση Σαββόπουλο στο Κύπταρο (1973), το Ρεξ (1992) και σε πολλές συναυλίες του.
- Το 2001, σε συνεργασία με τους μουσικούς Λουδοβίκο των Ανωγείων και Ψαραντώνη, παρουσίασαν με πρωτότυπο τρόπο στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τον «Ερωτόκριτο» του Βιτζέντζου Κορνάρου.
- Στο έργο «Ο Καραγκιόζης γραμματικός» παίζει μουσική το συγκρότημα της Δόμνας Σαμίου και τραγουδά η ίδια.
- Στην Κολούμπια συνάντησε τους μεγάλους τραγουδιστές της εποχής, ανάμεσά τους και τον Μπιθικώτση, ο οποίος 17χρονών περίπου τραγούδησε πίσω από τον μπερντέ.
- Συνεργάστηκε με τη Γλυκερία...
-

«Για την Ελλάδα ρε γαμώτο»
Ε. Σπαθάρης - Γλυκερία από το
ομώνυμο βίντεο-κλιπ.

Ζωγραφική

Η ζωγραφική υπήρξε η δεύτερη μεγάλη αγάπη του Ευγένιου Σπαθάρη μετά το Θέατρο Σκιών. Μετά τις εγκύκλιες σπουδές του άρχισε να ασχολείται με τη ζωγραφική ιδιαίτερα με αυτή που είχε άμεση σχέση με το θέατρο σκιών.

Ξεκίνησε με τις διαφημιστικές αφίσες των παραστάσεων του πατέρα του και των δικών του έργων.

Γρήγορα πέρασε στα θεατρικά σκηνικά και ενδύματα. Ασχολήθηκε με την εικονογράφηση παιδικών βιβλίων αλλά και με τη φιλοτέχνηση ημερολογίων μεγάλων εταιρειών. Τα τελευταία χρόνια αφιέρωσε περισσότερες ώρες στο δεύτερο ταλέντο του, τη ζωγραφική, συμμετέχοντας ενεργά σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις.

Οργάνωσε πάνω από 50 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και έλαβε μέρος σε πολλές ομαδικές στην Αθήνα, Ζυρίχη, Παρίσι και Νέα Υόρκη.

Τα έργα του, που εντάσσονται στη λαϊκή ζωγραφική, χαρακτηρίζονται από ρεαλισμό και χρωματική ζωντάνια: συχνή χρήση των προσώπων προφίλ, καθαρή γραμμή των μορφών και η απλότητα του σχεδίου, αρμονίες παράδοξων χρωματικών τόνων, που οδηγούν στην απόδοση του φυσικού χρώματος.

Αποδίδει καθημερινές εικόνες της ελληνικής παλιάς αθηναϊκής ζωής, πολλά ιστορικά γεγονότα με επίκεντρο τους ήρωες της επανάστασης, ελληνικά λαϊκά πορτρέτα, δημοτικά τραγούδια, σκηνές εμπνευσμένες από τη μυθολογία ή το παραμύθι.

Βιντεοκασέτες	Κάποια από τα έργα που παίχτηκαν στην τηλεόραση κυκλοφορούσαν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90 σε βιντεοκασέτες. (Να προστεθούν τα στοιχεία των έργων και το οπτικοακουστικό υλικό).
DVD	Κάποια από τα έργα που παίχτηκαν στην τηλεόραση άρχισαν να κυκλοφορούν σε DVD από τη wikipedia. (Να προστεθούν τα στοιχεία των έργων και το οπτικοακουστικό υλικό).
Εκπαιδευτικό υλικό	
Συνεντεύξεις	
Ρεπορτάζ, εφιερώματα	Εφημερίδες
	Περιοδικά
	Ραδιόφωνο
	Τηλεόραση Εκπομπή: Η ιστορία των χρόνων μου. Ευγένιος Σπαθάρης 1959 σε σκηνοθεσία Στέλιου Χαραλαμπίδου. Ο Ευγένιος Σπαθάρης αυτοπαρουσιάζεται εστιάζοντας την αφήγησή του στο 1959, χρονιά σταθμό για την καλλιτεχνική του πορεία. Όπως επισημαίνει, είναι η εποχή που ο κινηματογράφος κατακτά ολοένα και μεγαλύτερο έδαφος και οι γειτονιές, όπου ο κόσμος αγκάλιαζε το θέατρο σκιών επί δεκαετίες, εκλείπουν η μία μετά την άλλη. Αφουγκραζόμενος τις αλλαγές του καιρού του, ο Ευ. Σπαθάρης μεταφέρεται από τις αλάνες και τις μάντρες στις αίθουσες των κινηματογράφων, ανεβάζοντας με τεράστια επιτυχία παραστάσεις Καραγκιόζη. Εκτενής είναι η αναφορά στην παράσταση «Μέγας Αλέξανδρος και το καταραμένο φίδι», που παρουσίασε το 1959 στο Παρίσι προσκεκλημένος του «Θεάτρου των Εθνών» – διεθνούς φεστιβάλ σε ετήσια βάση. Την αφήγησή του πλαισιώνουν πλάνα αρχείου με τα σημαντικότερα γεγονότα εκείνης της χρονιάς, όπως η προικοδότηση απόρων κορασιδων στην Άνδρο από το βασιλικό ζεύγος, η εκτόξευση του σοβιετικού κοσμικού πυραύλου «Λούνικ», η επίσκεψη του αμερικανού προέδρου Ντουαίτ Αιζενχάουερ στην Αθήνα και οι πανηγυρισμοί για την ανεξαρτησία της Κύπρου, γεγονότα που ενέταξε με ευφάνταστο τρόπο στο θεματολόγιο των παραστάσεών του. Στη διάρκεια της εκπομπής προβάλλονται αποσπάσματα από παραστάσεις Καραγκιόζη. EPT (Αρχείο. Ταινιοθήκη Τηλεόρασης): http://www.ert-archives.gr/V3/public/main/page-assetview.aspx?tid=0000008238&tsz=0&autostart=0 και www.ert.gr Ρεπορτάζ * ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΣΠΑΘΑΡΗΣ 1 από 7 : 1924-2009 συνέντευξη στον Δαυίδ Ναχμία για την εκπομπή ΙΧΝΗΛΑΤΕΣ της EPT ERT. Μέρος 1ο: http://www.youtube.com/watch?v=VJz0g1-12PE Μέρος 2ο: http://www.youtube.com/watch?v=XoQdxkeJVdk Μέρος 3ο: http://www.youtube.com/watch?v=HHwEKGjtLMQ Μέρος 4ο: http://www.youtube.com/watch?v=uE21xiL9oIc Μέρος 5ο: http://www.youtube.com/watch?v=NcbAyi171MY

Μέρος 6ο: <http://www.youtube.com/watch?v=uKN-HNpazlg>
Μέρος 7ο: <http://www.youtube.com/watch?v=Gq-Y5nV5vwQ>

* Afieroma - Evgenios Spatharis pt2
<http://www.youtube.com/watch?v=W4NIFFV5DAo>

* ο Lakis Lazopoulos και ο Eugenios Spatharis Part 1 of 2
<http://www.youtube.com/watch?v=m6c92AJBXMM>

Φωτογραφικό υλικό

Ηχογραφήσεις παραστάσεων

Το 1962 ο Ευγένιος Σπαθάρης ηχογραφεί όλες τις κλασικές παραστάσεις του Καραγκιόζη στην Κολούμπια και έτσι κυκλοφορούν οι πρώτοι δίσκοι του.

«Βατράχοι» του Αριστοφάνη (1980). Διασκευή. Κυκλοφόρησε και σε δίσκο.

- Ο Καραγκιόζης στο δικαστήριο (ήχος)
<http://www.youtube.com/watch?v=yLXJz6Vwul4>
- Ο Καραγκιόζης γιατρός (ήχος)
<http://www.youtube.com/watch?v=98hx-j1VJf8>
- Ο Καραγκιόζης γραμματικός (ήχος)
<http://www.youtube.com/watch?v=iMQoyZziQ4g>

* Ευγένιος Σπαθάρης: Ο Καραγκιόζης Γιατρός (επίμετρο: Βασίλης Λαλιώτης)
Σεπτ. 2001

Κατηγορία: Ραδιόφωνο Ποιείν, καταχώρηση από: Σωτήρης Παστάκας
Ευγένιος Σπαθάρης, ο Καραγκιόζης Γιατρός (από παλιό δίσκο 45 στροφών)
<http://www.poiein.gr/archives/1353/index.html>

Ηχογραφήσεις μουσικής

- Σαν τον Καραγκιόζη
<http://www.youtube.com/watch?v=0g9d1XIUDY4>

Συνεντεύξεις, κλπ.

Δίσκοι βινίλιο

Από το 1962 κυκλοφόρησαν 10 έργα του σε δίσκους 45 στροφών από την His Master's Voice.

Ήχος

Εξώφυλλο από δίσκο 45
στροφών, του Ευγένιου
Σπαθάρη, με τον Καραγκιόζη
Φούρναρη (1959 Columbia,
Αφοι Λαμπρόπουλοι)

Αρχές της δεκαετίας του 80: 2 δίσκοι 33 στροφών από τη Minos-EMI

CD

Έξι παραστάσεις σε αντίστοιχα έξι CD από τη Legend, 2002 (Προσάρτηση παραστάσεων)

Format: CD 2

Τραγούδια:

CD1

ΑΚΟΥΣΑΤΕ, ΑΚΟΥΣΑΤΕ...

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΟΦΙΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΗΡΑΜΕΝΟΣ ΟΦΙΣ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ΩΠΑ, ΩΠΑ!

ΚΑΡΒΕΛΟΒΡΟΧΗ

Ο ΠΡΩΙΝΟΣ ΚΑΒΓΑΣ

ΜΗΝ ΤΟΥΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΤΟΥΣ ΧΟΝΤΡΟΥΣ

ΟΙ ΚΟΥΤΣΟΜΠΟΛΕΣ

Ο ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ ΠΡΟΞΕΝΕΥΕΙ

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ Ο ΚΑΗΜΟΣ...

ΤΑΧΥ-ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΟΣ

ΜΑΜΑ, ΕΝΑ ΓΑΡΜΜΑ!

ΤΟ ΓΑΡΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΛΑΤΣΑΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

ΛΙΚΝΙΣΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ!

ΤΕΛΟΣ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ

CD2

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΚΑΙ... Η ΛΟΡΔΑ!

ΚΑΛΑ ΣΤΕΦΑΝΑ!

ΘΕΙΑ ΚΙ ΑΝΙΨΙΑ

ΕΙΜΑΙ ΑΔΥΝΑΜΟ ΠΟΥΛΙ

ΕΛΕΝΗ ΜΟΥ, ΕΛΕΝΗ ΜΟΥ...

ΙΔΟΥ Ο ΝΥΜΦΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ!

ΣΗΜΕΡΑ ΓΑΜΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ

Ο ΓΑΜΠΡΟΝ ΜΑΣΚΑΡΕΒ΄

Ο ΚΟΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΖΑΝΤΕ

Ο ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ ΚΑΙ Η «ΜΠΟΥΛΝΤΟΖΑ»

Η «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ»

Η ΩΡΑ Η ΚΑΛΗ!

ΜΠΑΜΠΑ, ΦΟΒΑΜΑΙ!

ΒΟΗΘΕΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ!

ΑΒΑΝΤΙ ΜΑΝΕΣΤΡΟ!

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΕΛΑΒΕ ΤΕΛΟΣ

DVD

Η εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ» εξέδωσε σειρά με DVD του Ευγενίου Σπαθάρη. Ο ίδιος ο Σπαθάρης, που βοήθησε στην έκδοση της σειράς αυτής, μισή εβδομάδα πριν κυκλοφορήσει το πρώτο DVD, είχε αυτό το θανατηφόρο ατύχημα...

Το κάθε DVD συνοδεύεται από βιβλιαράκι που ανέλυε την πορεία του Ελληνικού Θεάτρου Σκιών και πολλά στοιχεία γι' αυτό. Σε αυτά τα βιβλιαράκια υπάρχουν μεγάλα αποσπάσματα από τα απομνημονεύματα του Σωτήρη Σπαθάρη, πατέρα του Ευγενίου, φιγούρες και πίνακες των

Σπαθάρηδων, αλλά και την τελευταία συνέντευξη του Ευγένιου που έδωσε για τις ανάγκες της παραγωγής αυτής.

Κάθε δισκάκι παρουσιάζει ένα ξεχωριστό τύπο παραστάσεων του Θεάτρου Σκιών:

DVD 1: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

1. Ο Καραγκιόζης Γιατρός (ΕΡΤ, 18-12-1987)
2. Ο Καραγκιόζης Γραμματικός (ΕΡΤ, 17-7-1987)
3. Ο Καραγκιόζης Φούρναρης (ΕΡΤ, 1-5-1981)

DVD 2: ΗΡΩΪΚΑ

1. Ο Καπετάν Γκρης (ΕΡΤ, 1985)
2. Ο Αθανάσιος Διάκος (Ζωντανή παράσταση το καλοκαίρι του 1997 από την αυλή του Μουσείου Γιάννη Τσαρούχη. Παίζει μουσική το συγκρότημα της Δόμνας Σαμίου και τραγουδά η ίδια. Στο έργο υπάρχει και ολόσωμη αποθέωση.)
3. Ο Καραγκιόζης στην Αλβανία (ΕΡΤ, 30-10-1987)

DVD 3: ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

1. Ο Μέγας Αλέξανδρος και ο κατηραμένος όφισ (Ζωντανή παράσταση το καλοκαίρι του 2003 από την αυλή του Σπαθαρείου Μουσείου. Είναι το μοναδικό βίντεο που δείχνει, εκτός από την παράσταση μπροστά απ' τον μπερντέ, και το τι διαδραματίζεται από πίσω.)
2. Ιφιγένεια εν Αυλίδι (Το έργο αυτό ήταν παραγγελία του 3ου προγράμματος της ΕΡΑ στον Σπαθάρη το 1978. Εδώ παρουσιάζεται η συντρυμμένη παραγωγή της ΕΡΤ το 1989. Είναι δύο συνημμένα επεισόδια.)
3. Βάτραχοι (Άλλη μια παραγγελία του 3ου προγράμματος της ΕΡΑ στον Σπαθάρη το 1978. Εδώ παρουσιάζεται η παράσταση που δόθηκε τον περασμένο Δεκέμβρη (2008) στο Ζάππειο για τα 70 χρόνια Ελληνικής Ραδιοφωνίας. Είναι η μόνη παράσταση που υπάρχουν φιγούρες, οι βάτραχοι, αν φας και όχι προφίλ.)

DVD 4: ΤΟ ΕΠΟΣ

Επιλογή σκηνών από τα 27 ημίωρα επεισόδια της επικής παραγωγής της ΕΡΤ «Ομήρου Οδύσσεια».

DVD 5: ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

1. Ο Καραγκιόζης Προφήτης (ΕΡΤ, 9-10-1987)
2. Το στοιχειωμένο δέντρο (ΕΡΤ, 20-7-1981)
3. Τα αινίγματα της Βεζυροπούλας (ΕΡΤ, 20-11-1987)

(Να αποκτηθεί το υλικό) Βρίσκεται επίσης στο site του Anima Forum:

<http://www.animaforum.info/index.php?topic/2130-%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B9%CF%8C%CE%B6%CE%B7%CF%82-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF-%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%BF-%CF%83%CE%BA%CE%B9%CF%8E%CE%BD-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CF%85%CE%B3%CE%AD%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CF%85-%CF%83/>

Ταινίες

Τύπος

- α) εφημερίδες: Άρθρα, αφιερώματα
β) περιοδικά: Άρθρα, αφιερώματα

Ραδιόφωνο

Αφιερώματα, συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, έργα

Τηλεόραση: αφιερώματα, συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, έργα (αποδελτίωση και ψηφιοποίηση).

Παραστάσεις: Το 1966 δημιουργείται ο Πειραματικός Σταθμός Τηλεόρασης και ξεκινά με τον Καραγκιόζη του Σπαθάρη, ο οποίος συνεχίστηκε έως το 1992.

Ντοκιμαντέρ: Έλαβε μέρος σε πολλά αφιερωμένα στην Ελλάδα.

Τιμητικές διακρίσεις

Ο Ευγένιος Σπαθάρης έχει τιμηθεί με αναμνηστικές πλακέτες τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό για την σημαντική και πολύχρονη προσφορά του στον θεατρικό αυτό τομέα.

Το 1980 στο φεστιβάλ Ιθάκης πήρε το βραβείο καλύτερης σκηνοθεσίας, σκηνογραφίας και ενδυματολογίας για το έργο «ο Τιλάλης» του Μιχάλη Μπουρμπούλη (1980).

	<ul style="list-style-type: none"> • Βραβείο Ρώμης (1962) • Α' Μετάλλιο του Πρίγκιπα του Μοντ • Α' Βραβείο Πολωνίας (1978) • Α' Μετάλλιο Τοσκάνι (Ιταλία) το 1978 κ.α. • Του απενεμήθη από το ελληνικό υπουργείο Πολιτισμού ο τίτλος του μεγάλου δασκάλου για τη προσφορά του στο ελληνικό θέατρο σκιών (2007).
Βιβλιογραφία	Άρθρα
	Μονογραφίες
Κύριος χώρος δράσης	
Άλλοι χώροι δράσης	Γεωγραφικοί
	Σχολικοί
Μουσείο	<p>Το 1958 δημιούργησε, με τη βοήθεια της γυναίκας του, το Παγκόσμιο Μουσείο Θεάτρου Σκιών στο σπίτι τους στο Μαρούσι, όπου έγινε η προβολή της σπάνιας συλλογής του, μέσω των ξένων τηλεοπτικών καναλιών όλου του κόσμου που τον επισκέφθηκαν.</p> <p>Τον Ιούνιο του 1995, ο Δήμος Αμαρουσίου εξασφάλισε μια μόνιμη στέγη για τον Καραγκιόζη των Σπαθάρηδων θέτοντας σε λειτουργία ένα ανοιχτό μουσείο με την επωνυμία «Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών Δήμου Αμαρουσίου».</p> <p>Η λειτουργία του Σπαθάρειου Μουσείου περιλαμβάνει εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές σχολείων. Ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός αυτών των επισκεπτών, οδήγησε στην επέκταση του Μουσείου και στην διαμόρφωση του αύλειου χώρου σε μόνιμο καραγκιοζοθέατρο.</p> <p>http://www.karagiozismuseum.gr/</p>